

Konferencja

Białystok 31.03.2022r.

Poseł do Parlamentu Europejskiego Krzysztof Jurgiel

Komunikat Komisji - COM(2021) 345 „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – w kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040r.”

EUROPEJSCY
KONSERWATYŚCI
I REFORMATORZY

Plan prezentacji

- 0. Obszary wiejskie w UE
- I.1 Wyzwania dla obszarów wiejskich
- I.2 Możliwości obszarów wiejskich
- II. Wizja obszarów wiejskich do 2040r.
- III.1 Pakt dla obszarów wiejskich – wzmocnione zarządzanie obszarami wiejskimi UE
- III.1.1 Pakt dla obszarów wiejskich w Polsce
- III.2 Plan działania na rzecz obszarów wiejskich
- III.2 COM(2021)345 - Inicjatywy przewodnie
- IV. Realizacja planu działania - unijne obserwatorium obszarów wiejskich
- V. Główne postulaty rządu RP dotyczące komunikatu Komisji Europejskiej
- VI. Zgłoszone postulaty Programu Rolnego PiS
- VII. Harmonogram działań

0. Obszary wiejskie w UE

- ▶ **Zamieszkuje je 137 mln osób** – blisko 30% ludności Unii i stanowią 80% terytorium UE
- ▶ **Przemiany społeczno-gospodarcze** zachodzące w ostatnich dziesięcioleciach, w tym globalizacja i urbanizacja, zmieniają jednak rolę i charakter obszarów wiejskich, na które wpływ mają również spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństw. Wielu Europejczyków niepokoi erozja infrastruktury wiejskiej i świadczenia usług, w tym pogorszenie dostępu do opieki zdrowotnej, usług socjalnych i edukacji, a także usług pocztowych i bankowych
- ▶ **Są aktywnymi uczestnikami transformacji ekologicznej i cyfrowej.**
- ▶ **Obszary wiejskie Europy są bardzo zróżnicowane** pod względem warunków naturalnych i klimatycznych, cech geograficznych, rozwoju historycznego i kulturowego, przemian społeczno-demograficznych, specyfiki krajowej i regionalnej oraz dobrobytu gospodarczego

I.1 Wyzwania dla obszarów wiejskich

- ▶ **Ludność na obszarach wiejskich jest średnio starsza** niż ta zamieszkująca miasta, małe miasta lub przedmieścia
- ▶ **PKB na mieszkańca** w regionach wiejskich jest nadal niższy (na poziomie 75%) niż średnia UE w 2018r.
- ▶ **Stopa bezrobocia** wśród osób młodych na wsi jest wyższa niż ogółu osób w wieku produkcyjnym
- ▶ **Różnica w poziomie zatrudnienia kobiet i mężczyzn** na wsi wynosi 13 punktów procentowych
- ▶ **Wciąż niski odsetek ludności z wyższym wykształceniem**
- ▶ **Dostępność wysokiej jakości miejsc pracy**
- ▶ Społeczności wiejskie są **potencjalnie narażone** na większe koszty związane z **transformacją klimatyczną**
- ▶ Jedynie **59% gospodarstw domowych w regionach wiejskich ma dostęp do nowej generacji łączności szerokopasmowych** (w UE jest to 87% gospodarstw domowych)

1.2 Możliwości na obszarach wiejskich

1. **Obszary wiejskie mogą oferować** dobrobyt, bezpieczeństwo, ekologiczny styl życia i nowe możliwości społecznego i gospodarczego odrodzenia
2. **Zrównoważone rolnictwo i gospodarka leśna**, które obejmują zrównoważenie środowiskowe, gospodarcze i społeczne, pomagają chronić godną pracę i źródła utrzymania, systemy ekologiczne i różnorodność biologiczną
3. **Krajobrazy wiejskie pokryte lasami i obszarami naturalnymi**, przy odpowiednim gospodarowaniu pomagają regulować przepływy wody, wychwytywać dwutlenek węgla i zanieczyszczenia powietrza z atmosfery oraz zapobiegać erozji gleby
4. **Biogospodarka** obejmująca rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, akwakulturę oraz produkcję żywności, pasz, biopaliw i bioproduktów, może przyspieszyć postęp na drodze do niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym.
5. **Zmieniający się popyt konsumpcyjny** na lepszej jakości, zrównoważoną i zdrową żywność, w tym produkty ekologiczne, może stworzyć nowe możliwości.

II. Wizja obszarów wiejskich do 2040r.

Obszary działań, które przyczyniają się do urzeczywistniania długoterminowej wizji wynikającej z potrzeby utworzenia obszarów wiejskich do 2040r., które będą:

1. Silniejsze

- Społeczności o wzmocnionej pozycji
- Dostęp do usług
- Innowacje społeczne

2. Połączone

- Łączność cyfrowa
- Połączenia transportowe i nowe rozwiązania w zakresie mobilności

3. Prosperujące

- Dywersyfikacja działalności gospodarczej
- Zrównoważona produkcja żywności

4. Odporne

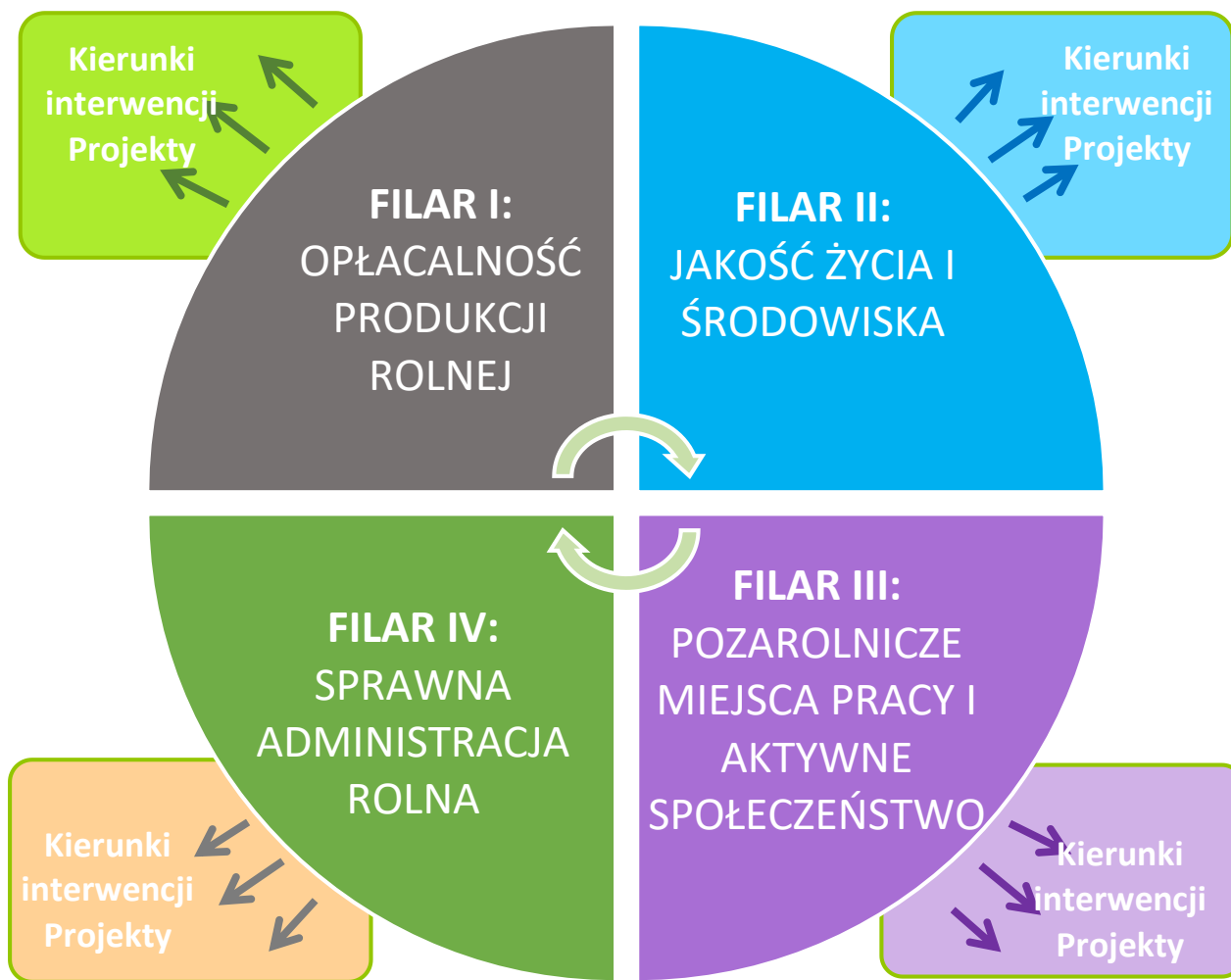
- Odporność na zmianę klimatu
- Odporność środowiskowa
- Odporność społeczna

III.1 Pakt dla obszarów wiejskich

- ▶ Zostanie opracowany z udziałem **wszystkich szczebli sprawowania władzy i zainteresowanych stron** wyrażających poparcie dla wspólnych celów i wizji
- ▶ Zapewni **wspólne ramy zaangażowania i współpracy** szerokiego spektrum podmiotów na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym
- ▶ Przyczyni się do zwiększenia **synergii, komplementarności i spójności** między politykami i interwencjami na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i terytorialnym

III.1.1 Pakt dla obszarów wiejskich w Polsce 2020 (2030)

Struktura:

Filary rozwoju SZRWR i Paktu obejmują łącznie 25 kierunków interwencji wraz z pożądanymi wskaźnikami realizacji, z uwzględnieniem zróżnicowań przestrzennych lub terytorialnych.

III.2 Plan działania UE na rzecz obszarów wiejskich

Jako potwierdzenie odnowionego zobowiązania Komisji wobec społeczności wiejskich i w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w komunikacie zaproponowano plan działania na rzecz obszarów wiejskich skupiony wokół inicjatyw przewodnich

Finansowanie:

- ▶ Zreformowana Wspólna Polityka Rolna, a w **szczególności Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** jest jednym z najważniejszych źródeł unijnego finansowania obszarów wiejskich
- ▶ Drugim ważnym źródłem wsparcia dla obszarów wiejskich, które przyczynia się do promowania i wspierania harmonijnego ogólnego rozwoju państw członkowskich, regionów i terytoriów, jest **Polityka Spójności**

III.2 COM(2021) 345 - Inicjatywy przewodnie

A. Inicjatywy przewodnie na rzecz silniejszych obszarów wiejskich

1. Utworzenie platformy rewitalizacji obszarów wiejskich
2. Badania naukowe i innowacje dla społeczności wiejskich

B. Inicjatywy przewodnie sprzyjające połączonym obszarom wiejskim

1. Rozwój mobilności na obszarach wiejskich poprzez wsparcie dla gmin wiejskich w określaniu najlepszych praktyk oraz multimodalne usługi w zakresie mobilności cyfrowej
2. Cyfrowa przyszłość obszarów wiejskich

C. Inicjatywy przewodnie na rzecz odpornych obszarów wiejskich

1. Wspieranie gmin wiejskich w transformacji energetycznej i przeciwdziałaniu zmianie klimatu
2. Działania na rzecz klimatu prowadzone na torfowiskach poprzez uprawy sprzyjające pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę
3. Proponowana misja UE w dziedzinie zdrowia gleby i żywności
4. Odporność społeczna i kobiety na obszarach wiejskich

D. Inicjatywy przewodnie na rzecz prosperujących obszarów wiejskich

1. Przedsiębiorczość i gospodarka społeczna na obszarach wiejskich

IV. Realizacja planu działania

– unijne obserwatorium obszarów wiejskich

- Jego celem będzie dalsze usprawnienie gromadzenia i analizy danych dotyczących obszarów wiejskich
- Zadania unijnego obserwatorium będą obejmowały:
  1. **Centralizację i analizę danych**, zapewnienie powiązań między źródłami danych za pomocą portalu danych o obszarach wiejskich; w miarę możliwości wykorzystywane będą dane zagregowane według kryterium płci
  2. **Dostarczanie informacji** na temat unijnych inicjatyw istotnych dla obszarów wiejskich
  3. **Analizę osiągnięć** w realizacji planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich

V. Główne postulaty rządu RP dotyczące komunikatu Komisji Europejskiej

- ▶ **Szerokie włączanie społeczności lokalnych** do procesu decyzyjnego
- ▶ Włączanie szerokiej społeczności w **proces tworzenia lokalnych strategii i decydowania o kierunkach wydatkowania środków finansowych**
- ▶ **Szeroki dostęp do edukacji na wysokim poziomie** jakości nauczania na obszarach wiejskich
- ▶ **Cyfryzacja całego procesu obsługi rolnika** oraz promocja telepracy
- ▶ **Wypracowanie kompleksowego instytucyjnego mechanizmu** wsparcia osób młodych na wsi
- ▶ Wsparcie rodzinnych gospodarstw rolnych
- ▶ Podjęcie działań zmierzających do **zwiększenia zatrudnienia i promocji potencjału** terenów wiejskich
- ▶ **Zapewnienie pomocy** w sytuacjach nadzwyczajnych kryzysów związanych z anomaliami klimatu

VI. Zgłoszone postulaty Programu Rolnego PiS „Silne rolnictwo, zdrowa żywność, nowoczesna wieś”

- ▶ **Wsparcie dla sfery instytucjonalnej** rynku rolno-spożywczego
- ▶ **Rozwój spółdzielczości** na wsi
- ▶ Uruchomienie **programów ożywiania małych miast**
- ▶ Wspieranie **rozwoju budownictwa mieszkaniowego**
- ▶ Wspieranie tworzenia **sfer usługowo-produkcyjnych** w gminach
- ▶ Prowadzenie **przedsiębiorstw społecznych**
- ▶ **Wprowadzenie mechanizmu** kompleksowego urządzania obszarów wiejskich

VII. Harmonogram działań

- ▶ **Komunikat COM(2021) 345 to pierwszy etap procesu**, który ostatecznie powinien doprowadzić do realizacji celów długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich do 2040r
- ▶ **Do połowy 2023r. Komisja Europejska sporządzi podsumowanie działań** przeprowadzonych i zaprogramowanych w systemach wsparcia dla obszarów wiejskich finansowanych przez UE i państwa członkowskie w okresie programowania 2021-2027 w ramach WPR i funduszy polityki spójności i wskaże ewentualne niedociągnięcia
- ▶ **Do pierwszego kwartału 2024r. Komisja przygotuje dostępne publicznie sprawozdanie**, w którym na podstawie stanu realizacji planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich przedstawi zbiór analiz dotyczących możliwych kierunków dodatkowego wsparcia i finansowania na rzecz obszarów wiejskich, jak również strategii dalszego postępowania. Dyskusje na temat tego sprawozdania zostaną wykorzystane w pracach nad przygotowaniem wniosków na okres programowania 2028-2034